

De postbodes van Woudsend en Omstreken

Er zijn tijdens de perioden dat Jan Boeijenga, Jan Rusticus en Sjoerd Rusticus het postkantoor beheerden heel wat postbodes en hulppostbodes geweest. Van sommigen ken ik de namen niet eens, van anderen is er heel weinig bekend. Zo weet ik van brievenbesteller Cornelis de Jong alleen door een krantenbericht dat hij in 1901 in een wak bij de Wellebrug reed en met moeite gered kon worden.

Een ander krantenbericht uit 1926 meldt dat de postbestellers S. Wielsma te Woudsend en J. Harsma te Leeuwarden per 15 januari 1927 van standplaats verwisselden. Nu heb ik een prachtige foto van een postbesteller die S. Wielsma zou betreffen. De besteller draagt nog het oude uniform met schild (medaillon) op de borst en een pet met klep en posthoorn. De boerderij en het huis op de achtergrond kan ik niet thuisbrengen, maar het kan heel goed Woudsend zijn.

De volgende foto bij de ingang van het postkantoor laat v.l.n.r. Jan Rusticus, S. Wielsma en Jelle Bruinsma zien. De uniformen verschillen nogal van die op de eerste foto: de pet is anders gemodelleerd en de jasjes hebben één rij van vijf knopen.

We noemden al zijn naam, Jelle Bruinsma, die in 1935 al 25 jaar bij de posterijen diende. Over hem heb ik geschreven in De Driuwoppe van maart 2002. Dan was er vroeger ook Murk de Koe die als hulppostbode fungeerde. Over hem hoop ik een apart verhaal te schrijven omdat ik inmiddels vrij veel gegevens en foto's van hem heb.

Jan Pruiksma is heel lang postbode geweest en over hem willen we het nu wat uitvoeriger hebben. We beginnen met een leuke familiefoto van augustus 1920 gemaakt door fotograaf S. Steensma uit Heerenveen. Zittend het echtpaar Durk Lolkes Pruiksma en Sjoukje Piers Hoogeveen. Hun kinderen v.l.n.r. Auke, Klaas, Ybeltje en Lolke staan achter hen. Moeders draagt een witte muts met twee sierpennen. Auke en Klaas dragen een bloem in het knoopsgat van

hun jasje. Alle vier mannen zijn voorzien van een kettinghorloge. Mijn inschatting is dat deze foto bij het zilveren huwelijksfeest van Durk en Sjoukje is gemaakt. Ze zitten en staan er zo pontificaal bij, het moet wel een bijzondere gelegenheid zijn geweest.

Over Lolke Pruikma, de weerman, hebben we aandacht besteed in De Driuwopôlle van oktober 2002. Nu zal het dus hoofdzakelijk over de knappe Klaas gaan aan de hand van de foto's die ik bezit.

Per 1 april 1926 werd Klaas postbesteller voor het kantoor Woudsend en dan speciaal voor de buitengewesten Koufurderrige, Zandgaast, Smalbrugge en de Gouden Bodem. Ach, hij was een jonge kerel – geboren op 28-4-1903 - en vond het geen probleem om bij weer en wind op pad te gaan met zijn grote leren bestellerstas. In het voorjaar lette hij goed op en als hij een kievit van zijn nest zag opvliegen, dan werd dat eitje en pasant wel even meegenomen in zijn PTT-pet. Het salaris bedroeg toen f 13,90 per week want deze betrekking gold niet als een volledige dagtaak, hoewel hij acht uur per dag als besteller werkte en zes volle dagen per week. Je kunt beter vakken gaan vullen bij Albert Heijn, maar die functie bestond toen nog niet. In die tijd ging

men vaak bij de boer melken want daar had men 's zomers altijd koeienmelkers nodig. Ook Klaas Pruikma had zo zijn adresjes om met melken wat bij te verdienen.

Inmiddels had hij verkering gekregen en zich verloofd met dorpsgenote Annigje Boukes die op 14-6-1906 het levenslicht zag. Tijdens de volksfeesten in 1925 of iets later deed het paartje mee aan het ringsteken. Ze hadden de tilbury met een paar guirlandes versierd en poseerden graag voor de fotograaf die er een mooie opname van maakte. Wel vind ik het paard er wat sullig bij staan; Klaas had even de teugels moeten aanhalen om het wat spannender te maken. Boven de nek van het paard ziet u de schoorsteen van de vroegere zuivelfabriek. Daardoor is vast te stellen dat de foto op het Reedsje (Koetshuislaan) zal zijn gemaakt.

Op 30 mei 1929 trouwden Klaas en Annigje (doorgaans Anne genoemd) en gingen zij wonen in het middelste huis van de arbeiderswoningen tegenover de vroegere Christelijke school. Dat zijn de lage woningen naast het Heeg huis. Ze hebben er 17 jaar gewoond, waarna het huis waar ook hun (schoon-)ouders Durk en Sjoukje hadden gewoond, vrij kwam en ze daar hun intrek namen voor de volgende 27 jaar.

Van Klaas Pruiksmā heb ik vier foto's in uniform. We laten hier de eerste twee zien, namelijk een opname uit circa 1928 van Klaas in vol ornaat op de fiets voor het huidige Grand-Café De Watersport. Volgens mij draagt hij klompen en dat is niet zo verwonderlijk omdat wij weten dat hij post bezorgde in de omstreken van Woudsend en daar wilde het nog wel eens drassig zijn. Sinds 1945 ging Pruiksmā ook bestellen in het dorp Woudsend en werden de buitengewesten door anderen verzorgd. De tweede foto is van 1947 en vermoedelijk op de Waagswāl genomen. Op de achtergrond staat een pakhuis, als je het mij vraagt. Hier draagt Klaas keurige schoenen omdat hij toen hoofdzakelijk post in het dorp bestelde. Opmerkenswaard is dat hij ook tassen op de bagagedrager heeft. Een teken dat het postale verkeer toenam?

Het moet hem grote voldoening hebben gegeven toen hij per 1 mei 1964 tot besteller 1^e klasse werd benoemd, hetgeen werd gevierd met een receptie in het dorps huis.

Klaas en Anne waren een gelukkige echtverbintenis aangegaan die werd gezegend met de geboorte van vier zonen en een dochter. Beiden deden hun werk met plezier. Ook Anne vond naast haar

gezin tijd om koeien te melken. Toen ik het echtpaar, samen met mijn heit, in augustus 1989 opzocht in de Wilhelmina flat van Thabor in Sneek, bleek dat zij ook bij mijn pake onder de koeien had gezeten. Beiden hadden de mentaliteit van hard werken, zuinig zijn en de kinderen een goede toekomst geven. Aan dit soort mensen hebben wij de huidige welvaart te danken en daar kunnen we niet dankbaar genoeg voor zijn. Ook Klaas en Anne kregen hun portie verdriet te verwerken. Op 26 december 1961 sloeg het noodlot toe toen hun zoon Jan bij het schaatsen op het Heegermeer door het ijs zakte en verdronk. Een 17-jarige zoon verliezen moet een harde slag voor hen zijn geweest. Ook hun oudste zoon Durk overleed en dat was opnieuw groot verdriet voor hen.

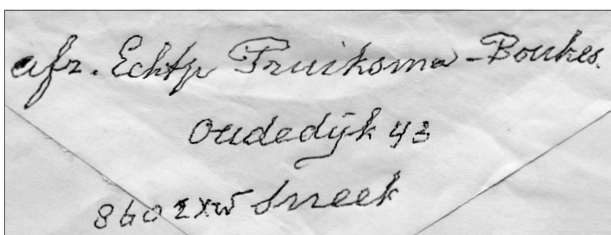
Op de volgende pagina laten we nog twee foto's zien. De eerste toont Klaas in zomer tenue op de Nieuwe Aanleg en de tweede is een prachtig door Obbema in Sneek gemaakt portret.

Mevrouw Rusticus vertelde me nog een aardige anekdote. Ze zei dat Klaas een heel plezierige man was die op een dag het kantoor binnenkwam met de mededeling: "ik ben door de raven gevoederd".

Deze, wellicht bijbelse, uitdrukking kende ik niet. Wat was er gebeurd? Klaas was op zijn bestellersronde op weg van Pier de Haan aan de straatweg naar de boerderijen die bij de Koevorde liggen. Onderweg zag hij dat er iets met de roeken aan de hand was, Ze waren bezig een stuk brood soldaat te maken en hadden er al een paar stukjes uitgepikt. Klaas had ook wel trek en pakte het stuk brood af en had dat praktisch opgepeuzeld toen hij weer bij zijn fiets bij Piet de Haan terugkwam.

Ze waren dankbaar en blij dat ze op 30 mei 1989 hun 60-jarig huwelijk konden vieren en daarvoor zelfs een speciale gelukwens van de koningin ontvingen. Uit alles bleek dat ze tevreden konden terugzien op een rijk gevuld leven. Na het bezoek dat heit en ik hen brachten schreven Klaas en Anne nog een brief naar heit. De inhoud is verloren gegaan, maar de enveloppe heb ik nog en daarvan tonen we een stukje van de achterkant. In een wat bibberend, maar duidelijke

lijk handschrift staat de afzender vermeld. Gek hè, maar zoiets kan mij nou ontroeren.

Annie Pruiksma-Boukes stierf op 21 mei 1990 en Klaas Pruiksma op 23 november 1990, slechts een half jaar later. Als je samen zo oud bent geworden kun je niet meer zonder elkaar.

Op 12 september 1970 vierden Aant Bergsma en zijn vrouw Baukje hun 25-jarig huwelijksfeest en herdachten tevens dat Aant 25 jaar PTT besteller was geweest. Recepties van 10.00 tot 11.30; van 2.30 tot 4.30 en van 7.30 tot 10.00 uur werden gegeven in het Dorpshuis. De krantenfoto laat hen zien, leunend op de vensterbank van hun huis aan de Molenstraat 24. Dat er drie recepties waren zal er wel mee te maken hebben gehad dat men rekening hield met de belangstellenden, waarvan sommigen liever 's ochtends, 's middags of 's avonds kwamen.

Van Aant Bergsma heb ik ook nog een krantenstukje met foto van 28 maart 1968, waaruit blijkt dat Aant een trouwe supporter was van voetbalclub Woudsend. Hij was toen 56 jaar. Daarnaast genoot hij van het skûtsjesilen. Aant was een der eersten die in Woudsend een brommer aanschafte. Behalve voor zijn werk gebruikte Aant de brommer ook om de Elfstedentocht te rijden.

1945—1970

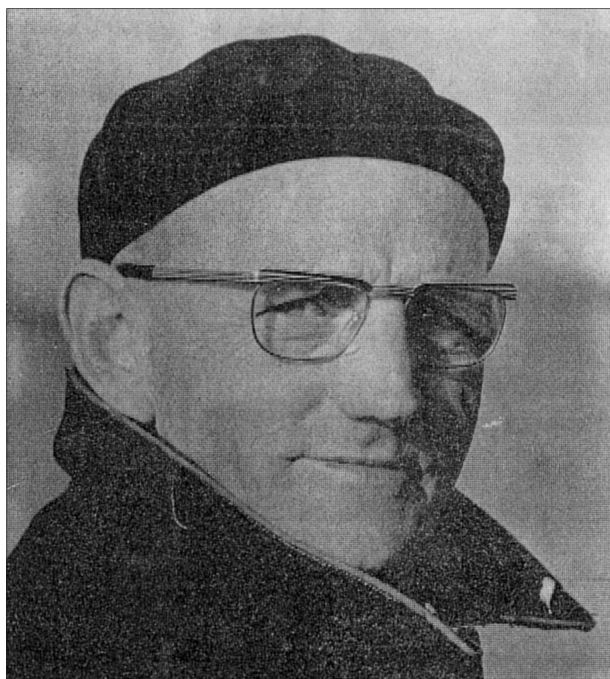
De 12e september vieren *Aant* en *Baukje* hun 25-jarig huwelijksfeest, tevens het 25-jarig ambtsjubileum P.T.T.

De belangstellenden worden dan gaarne verwacht van 10.00—11.30; 2.30—4.30; 7.30—10.00 uur in het Dorpshuis, Molenstraat 24, Woudsend.

Hij hoopte dat in 1968 voor de 11^e maal mee te maken. Kennelijk was Aant wel een sportief type want hij schaatste ook vijfmaal de Elfmerentocht. Dat is het dan wel wat ik over deze Woudsender postbode kan mededelen.

Op 15 december 1993 bracht ik een bezoek aan Fetze Walinga en zijn vrouw Pierkje Bouma. Helaas heb ik toen niet om een foto gevraagd zodat we het dit onderdeel zonder afbeelding moeten doen. Mijn aantekeningen zijn trouwens uitermate incompleet want ik heb zelfs hun geboortedata niet genoteerd. Kennelijk was ik van plan nog een tweede keer langs te komen maar is dat nooit gebeurd.

Fetze en Pierkje trouwden op 9 juni 1960 en lieten hun huwelijk bevestigen in de Gereformeerde kerk te Heeg, waar Fetze ook woonde. Eerst in september 1965 kwamen ze in Woudsend te wonen waar Fetze postbesteller was van 27 september 1965 tot 27 september 1971.

Aant Bergsma

De bezorging van de post was in twee diensten verdeeld. Dienst 1: kom Woudsend met Ypecolsga en Indijk; Dienst 2: alles aan de Oostkant van de brug. In Woudsend werd de post met een handkar besteld en de buitendienst ging nog op de fiets. In Walinga's tijd werd er in het dorp nog tweemaal per dag besteld, ook de middagpost die met de autobus rond 4 uur arriveerde werd nog rondgedeeld.

Fetze Walinga herinnerde zich nog de winter van 1976 met heel veel sneeuw. Van dinsdag tot en met vrijdag kon er onmogelijk besteld worden, zodat pas 's zaterdags de brieven etc. per slede rondgebracht konden worden. Overigens was Walinga wegens de sluiting van postkantoor Woudsend in 1972 overgeplaatst naar Balk waar hij de post per auto bracht. De postbestelling Woudsend viel toen onder Balk, later werd dat Joure.

Ja, dat is het dan wel wat ik over de Woudsender postbodes kan vertellen. Er komt alleen nog een apart verhaal over Murk de Koe, een hulpbesteller.